

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ
СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

*Матеріали ІХ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, присвячена 100-річчю з дня народження професора, заслуженого працівника вищої школи України
Фесенка Дмитра Мусійовича*

ПОЛТАВА 2026

УДК 657:005:316

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали IX Всеукраїнської науково-практичної конференції. Полтавський державний аграрний університет (26 березня 2026 р.). Полтава, 2026. 1770 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету: КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету: ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, м. Львів

ДУБІНІНА МАРИНА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету

ЗОРЯ ОЛЕКСІЙ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму Полтавського державного аграрного університету

КОБЄЛЄВА ТЕТЯНА – д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ЛІПСЬКИЙ РОМАН - к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ЄРШОВА НАТАЛІЯ – д.е.н., професор, професор кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

БЕЗКРОВНИЙ ОЛЕКСАНДР – декан факультету обліку та фінансів, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, Дніпровського державного аграрно-економічного університету

ПРИЙДАК ТЕТЯНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ISBN 978-617-8797-26-3 2026-19

© Автори, 2026

© Кафедра обліку і оподаткування, 2026

© Полтавський державний аграрний університет, 2026

МАЦУКА ВІКТОРІЯ, к.е.н., доцент,
доцент кафедри менеджменту та фінансів,
Маріупольський державний університет, м. Київ

АНАЛІТИЧНІ ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У СОЦІАЛЬНО ОРІЄНТОВАНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

У сучасних умовах розвитку економіки підприємства функціонують у складному та динамічному середовищі, що характеризується високим рівнем конкуренції, швидкими технологічними змінами та зростанням вимог суспільства до соціальної відповідальності бізнесу. У таких умовах особливого значення набуває ефективність управлінських рішень, що приймаються керівництвом підприємства.

Соціально орієнтовані підприємства, крім досягнення економічної ефективності, прагнуть забезпечити реалізацію соціальних та екологічних цілей. Це передбачає необхідність комплексного аналізу діяльності підприємства з урахуванням як фінансових, так і нефінансових показників. У зв'язку з цим важливого значення набуває використання сучасних інструментів Business Analytics, що дозволяють обробляти значні обсяги інформації та формувати обґрунтовані управлінські рішення.

Система аналітичного забезпечення управління є важливою складовою сучасного Management, оскільки саме вона забезпечує керівництво підприємства достовірною та своєчасною інформацією, необхідною для планування, контролю та оцінки результатів діяльності.

Метою дослідження є оцінка сучасних аналітичних інструментів підтримки управлінських рішень у соціально орієнтованих підприємствах та визначення їх ролі у підвищенні ефективності системи управління.

Прийняття ефективних управлінських рішень значною мірою залежить від якості інформаційного забезпечення. Аналітична інформація дозволяє керівництву підприємства оцінювати поточний стан діяльності, виявляти проблемні аспекти функціонування та визначати перспективні напрями розвитку [1].

Аналітичне забезпечення управління передбачає використання комплексу методів та інструментів, які забезпечують збір, обробку та інтерпретацію інформації. Важливу роль у цьому процесі відіграють системи Decision Support Systems, що дозволяють автоматизувати процес аналізу даних і підвищити якість управлінських рішень.

Сучасні підприємства використовують різноманітні аналітичні інструменти, серед яких можна виділити: фінансовий аналіз діяльності підприємства; SWOT-аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища; аналіз ефективності використання ресурсів; стратегічний аналіз діяльності підприємства; прогнозування результатів діяльності [5].

Особливістю соціально орієнтованих підприємств є необхідність оцінювання не лише економічних показників (прибутковість, рентабельність,

ліквідність), але й соціальних результатів діяльності, таких як рівень задоволеності працівників, вплив на місцеві громади, створення робочих місць, екологічна відповідальність та загальний внесок у сталий розвиток суспільства. Це зумовлює потребу у використанні комплексних систем оцінювання ефективності, які поєднують фінансові та нефінансові індикатори.

У зв'язку з цим у системі управління активно застосовуються підходи корпоративної соціальної відповідальності (CSR), які передбачають добровільну інтеграцію соціальних та екологічних аспектів у господарську діяльність підприємства та взаємодію зі стейкхолдерами. CSR орієнтує підприємства на дотримання етичних норм ведення бізнесу, прозорість, підзвітність та врахування інтересів усіх зацікавлених сторін - працівників, споживачів, партнерів, держави та суспільства в цілому [3].

Застосування принципів CSR сприяє підвищенню репутації підприємства, формуванню довіри з боку клієнтів і партнерів, зміцненню корпоративної культури та зниженню ризиків. Крім того, це дозволяє підприємствам досягати довгострокової стійкості, оскільки соціально відповідальна діяльність часто корелює з більш стабільними фінансовими результатами в майбутньому [4].

Одним із важливих інструментів підтримки управлінських рішень є використання методів аналізу великих масивів даних. Сучасні технології Data Analytics дозволяють підприємствам обробляти значні обсяги інформації та виявляти закономірності, що впливають на результати діяльності.

Важливе місце у системі управління займає також система стратегічного управління Balanced Scorecard, яка дозволяє оцінювати діяльність підприємства за кількома ключовими напрямками: фінанси, клієнти, внутрішні бізнес-процеси та розвиток персоналу.

Крім того, сучасні підприємства активно використовують цифрові інформаційні системи, що забезпечують інтеграцію різних видів даних та формування аналітичних звітів для менеджменту. Значну роль у цьому процесі відіграють процеси Digital Transformation, які сприяють автоматизації управлінських процесів та підвищенню ефективності управління.

Практика діяльності сучасних підприємств свідчить про високу ефективність використання аналітичних інструментів у системі управління.

Зокрема, міжнародна компанія Unilever застосовує аналітичні системи для оптимізації логістичних процесів. Завдяки аналізу даних підприємство змогло оптимізувати транспортні маршрути, що дозволило зменшити витрати на транспортування продукції та скоротити викиди шкідливих речовин у навколишнє середовище.

Іншим прикладом є діяльність компанії Nestlé, яка використовує систему Balanced Scorecard для оцінювання ефективності стратегічного управління. Використання цього інструменту дозволяє підприємству комплексно оцінювати результати діяльності та враховувати як фінансові, так і соціальні аспекти функціонування.

Компанія Microsoft активно застосовує аналітичні системи у сфері

управління персоналом. Використання цифрових аналітичних платформ дозволяє аналізувати ефективність роботи працівників, рівень задоволеності персоналу та ефективність командної взаємодії.

Такі приклади демонструють, що використання сучасних аналітичних інструментів дозволяє підприємствам підвищити ефективність управління та сприяє досягненню стратегічних і соціальних цілей [2].

Отже, використання сучасних аналітичних інструментів є важливою складовою ефективної системи управління соціально орієнтованими підприємствами. Аналітичні методи дозволяють забезпечити комплексний аналіз діяльності підприємства, враховуючи як економічні, так і соціальні аспекти його функціонування.

Впровадження сучасних інструментів бізнес-аналітики, цифрових інформаційних систем та методів стратегічного аналізу сприяє підвищенню якості управлінських рішень, оптимізації використання ресурсів та підвищенню рівня соціальної відповідальності бізнесу.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці нових підходів до використання аналітичних інструментів у системі управління соціально орієнтованими підприємствами, а також у вдосконаленні методів оцінювання соціальної ефективності їх діяльності.

1. Мацука В.М., Сорока Ю.Є. Ефективність прийняття й оцінки управлінських рішень на підприємстві. Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством: Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції. м. Полтава, 14-15 квітня 2022 р. Полтава, 2022. С. 623-624.
2. European experience in the use of digital technologies in the economy: collective monograph / edited by A.V. Cherep, I.M. Dashko, Yu.O. Ohrenych, O.H. Cherep, V.M. Helman. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2025. 326 p. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/12345/26563/0063121.pdf?sequence=3#page=193>
3. Integrated Reporting (огляд концепції для сталого управління). URL: <https://integratedreporting.org/resource/international-ir-framework/>
4. United Nations. The Sustainable Development Goals (SDGs). URL: <https://sdgs.un.org/goals>
5. Matsuka V., Horbashevsk M. Transformation of management functions under the influence of digital technologies. Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін: Збірник наукових праць VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції. (30 жовтня 2025 р., м. Полтава) / Полтавський державний аграрний університет. Полтава: ПДАУ, 2025. Т. 1. с. 874-875.

